

1923-рэ ильэсым
гъэтхәпәм
кышцегъэжыагъэу
кыдэклы

Адыгэ

100 МАКЪ

Голос адыга



Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Шэуджэн районым ихэхъоныгъэхэр

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Шэуджэн районым щылагъ, социальнэ псэуальэхэм яшырэ ягъэцкълэжынрэ зэрэклорэр ыуплъэклугъ.



Ащ игъусагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, Шэуджэн районым ипашэу Аульэ Рэщыд, муниципалитетым иллыкхэр, подряднэ организациехэм япашэхэр.

Клэлэцлыкы лыгыплэхэр

Хьатыгъужьыкхое къоджэ псэуплэм хэхьэрэ къуаджэу Пщычэу Адыгеим и Лышхъэу зыщэлэм нэбгыри 120-м тегъэпсыхъэгъэ клэлэцлыкы лыгыплэхэр къытатитыу хьурэр къыплыхъагъ. Псэу-

олъэшхэм унэр ашыгъах, унэ клоцым ыкы гулэм япхыгъэ лофшлэнхэр агъэцкълэх, инженер коммуникациехэр агъэпсых. Ильэсым ыклэм ехьулэху псэолъэшынэр аухынэу щыт. Клэлэцлыкы лыгыплэху N 4-у «Дэхэбынклэ» заджэхэу джы унэжым члэтыр псэолъаклэху ашырэм клэжыщт.

Мы ильэсым ыклэм ехьулэху псэуплэху Заревэм еджаплэм джыри мыклорэ клэлэцлыкхэм апае щашырэ унэу нэбгыри 120-м тегъэпсыхъагъэр аухыщт. Къэралыгъо программэу «Къуаджэхэм эдиштэу хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэныр» зыфилорэм кыдыхэлпытагъэу а псэуальэр ашлы.

Джащ фэдэу лъэпкь проектэу «Демографием» кыдыхэлпытагъэу анахь цыкылухэр зыщалыгышхтэ унэу нэбгыри 120-м тельытагъэр къутырэу Тихономым щашлы. Нафэу зэрэщытымклэ, джырэ нэс ащ фэдэ клэлэцлыкы лыгыплэху ащ дэтыгъэп. Джы лофыгъор зэшлохыгъэ хьугъэ. Гъатхэм клэлэцлыкылухэу Тихономым щыпсэухэрэм, джащ фэдэу гъунэгъу псэуплэхэм яклэлэцлыкылухэм апае лыгыплэхэм ипчэхэр къызэлэуихышхт.

Джырэ проектэм диштэу, шапхъэу щылэхэм атегъэпсыхъагъэу клэлэцлыкы лыгыплэхэр ашлы.

(Икълух я 2 — 3-рэ нэклуб. арыт).

Адыгеир ащыщ хьушцт

Шьолырхэм хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэнымклэ Урысыем иправительственнэ комиссие джырэ шапхъэхэм адиштэу коммунальнэ инфраструктурэр гъэклэжыгъэным тегъэпсыхъэгъэ апэрэ программэ 14-у сомэ миллиард 16 фэдиз зыпэлухъащтыр ыухъыгъ. Адыгейри ахэм зэу ащыщ. АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат ащ фэгъэхьыгъэу кыылауагъ.

Урысые Федерацием и вице-президентэу Марат Хуснуллиным комиссием изэхэсыгъо зэрэщыхыгъэу нэфыкыгъэмклэ, а программэхэм адиштэу унэ-коммунальнэ хьызмэтым изэтэгъэпсыхъан пае мылкъоу кыхагъэкышхтэмклэ псэолыи 100-м ехьумэ языхтет нахьышлу хьушцт, инженер сеть километрэ мини 8-м ехьу зэблахьушцт. Джырэ шапхъэхэм адиштэу коммунальнэ инфраструктурэр гъэклэжыгъэным тегъэпсыхъэгъэ программэклэм тетэу апэрэ сомэ миллиард 30-р кыхагъэкыгъ. Ащ щыщэу сомэ миллиард 16-р шьолыр 14-мэ атырагъэгагъ.

«Мы шьолыр программэ 14-р зэрагъэцкълэжытым ишлуагъэклэ апэрэ ильэситлум нэбгырэ мин 450-м фэдизмэ коммунальнэ фэло-фашихэр нахьышлоу афызэхышхт, инфраструктурэр зэрагъэклэжырым ишлуагъэу кыкылакорэр хэгъэгум исхэм зэхышхт», — хигъэу-нэфыкыгъэ вице-премьерым.

Правовой компаниеу «Чыплэхэм хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэнымклэ Фондым» игенеральнэ пащэу Ильшат Шагиахметовым зэхэсыгъом кызырэщылауагъэмклэ, мы программэмклэ анахьэу аналэ зытырагъэтын фаер псыр, фабэр аклэзыгъэхьэрэ сетхэр, псылушыплэхэр гъэклэжыгъэнхэр ары.

Урысые Федерацием и Президент пшьэрылэ зэрафилыгъэм тетэу коммунальнэ инфраструктурэр джырэ шапхъэхэм адиштэу гъэклэжыгъэным тегъэпсыхъэгъэ программэклэм игъэцкълэн фежыагъэх. 2023 — 2027-рэ ильэсхэм ар пхырашхт, ильэси 5-м тельытэгъэ шьолыр программэхэм адиштэу агъэцкълэжт. Псэолъэш-монтаж лофшлэнхэм, оборудованиехэмрэ псэолъапхэхэмрэ якъэщэфын, инженер лыхьонхэм ягъэцкълэн апае мылкъу кыхагъэкышхт. 2023 — 2024-рэ ильэсхэм программэм ипхырышын пае сомэ миллиарди 130-рэ федеральнэ бюджетым кыхагъэкыгъэу рахьухъэ. Программэм иоператорыр правовой компаниеу «Чыплэхэм хэхъоныгъэ ягъэшлыгъэнымклэ Фондыр» ары.

Шэуджэн районым

(ИкӀуӀх).

Ӏэрыфэгъоу шытынхэм, шынэгъончӀэнхэм, тэрэзэу гъэфэгъэнхэм, электричествэр зэпыу имыӀэу аӀэкӀэгъэхьэгъэным япхыгъэ шапхъэхэр зӀкӀэ кыдалытагъэх. Бэшагъэ Шэуджэн районым ащ фэдэу ӀыгыӀпабэ зыщамышыгъэр. Адыгеим и Лышхъэрэ федеральнэ программэхэмрэ яшӀуагъӀэ ар зэшлохыгъэ хъугъэ.

Адыгеим и Лышхъэ уплӀэкӀунхэм ялӀэхъан мылӀкур зерагъэфедэрэм, ӀофшӀэнхэм язӀтет зыфэдэм защигъэпозагъ. Джащ фэдэу плӀӀэрылӀ афишыгъ ӀпӀалӀэм ехъулӀэу псэуалӀэхэм яшӀын аухынэу. Шэуджэн районым гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ учреждениехэм кӀэлӀцыкӀухэр ачӀэсынхэм иамал шыӀэ хъушт, гъэсэныгъэ-пӀуныгъэмкӀи ахэм яшӀуагъэ кӀэкӀошт.

«ЛӀэпкӀ проектхэмрэ кӀэралыгъо программэхэмрэ ахъхъгъэ псэуалӀэхэр зӀкӀэ ӀпӀалӀгъэм шӀыгъэнхэм ыкӀи ахэм язӀтет шапхъэхэм адиштӀэным, кӀэлӀцыкӀухэр дэгъоу пӀугъэнхэм ыкӀи хъхъоныгъэ ягъэгъотыгъэным, шынэгъончӀэным епхыгъэ Ӏофтхъабзэхэр зӀкӀэ гъэцӀлагъэ хъунхэм анаӀэ тырагъэтын фае. Къуаджэхэм адӀлӀ шыӀакӀэр Ӏэрыфэгъоу шытынхэм, цыфхэм ящыкӀэгъэ фӀофаиӀхэр, анахъэу етӀани кӀэлӀцыкӀухэм, ягъэгъотыгъэнхэм япхыгъэ ӀофшӀӀныр лыгъэ-кӀотэгъэным мӀхъанэшхо иӀэу шыт», — кыӀуагъ КъумпӀыл Мурат.

Адыгеим и Лышхъэ кызырэхигъэщыгъэмкӀэ, республикэм ихэбзэ къулыкъухэм лӀэныкӀо пстӀуэхэмкӀи районым хъхъоныгъэ ышӀыным, псэупӀэ пӀпчӀ нахъышлӀум ылӀэныкӀокӀэ зигъэзэным апае афӀлӀэкӀыштыр зӀкӀэ ашӀэ. Ащ нэмыкӀэу къоджэдэхэр зыгъэгумӀкӀыхэрэ Ӏофыгъохэми яшӀыпкӀэу анаӀэ атырагъэты.

«ИлӀгъэу икӀыгъэм тыгъэгъа-зэм линие занкӀэу зэхэщэгъа-гъэм илӀгъэан упчӀэ 1200-рэ фӀедиз кысӀэкӀхъагъ. Ахэм зӀкӀэми тахӀплӀышт. Шэуджэн районымкӀэ къутырэу Чернышевым шыпсӀухэрэм бэмышӀэу адысиӀгъэ зӀлукӀэгъум икӀэ-уххэмкӀэ нишӀэрылӀхъу афӀс-шӀыгъэхэр гъэцӀлагъэ зэрэхъу-хэрэм сынаӀэ тесэгъэты. ЗӀкӀэ цыфхэм ялӀгъухэм япхыгъэ зӀ-шӀохыкӀэ амалхэр кӀэтэгъо-тых. Тэ зэхэтэшӀэ ахэм ащыпсӀухэрэм кызырэддыра-гъаштырэр. Гъэпсын ӀофымкӀэ зӀкӀэми тӀкӀуачӀэ зӀдетхыӀлӀ-ным мӀхъанэшхо иӀэу шыт. Тызэгъусэу республикэм шыӀакӀэу илӀыр нахъышӀу тшӀышт, Президентэу Влади-мир Путиным кыгъэуцугъэ нишӀэрылӀхэр зӀшӀотхы-штых», — кыыхигъэщыгъ Адыгеим и Лышхъэ.

Культурэм и гъэлӀгъуапӀэхэр

Адыгеим и Лышхъэу КъумпӀыл Мурат Шэуджэн районым зӀкӀом, лӀэпкӀ



культурэмкӀэ гупчӀэу къуаджэу ХъакурынӀхъаблӀэ дэтэу агъэцӀкӀэжыгъэм икызыӀуыхъын хӀлӀжыагъ, къуаджэу Хъатыгъужыкыуае культурэм и Унэ зэрӀашырэр ыуплӀэкӀугъ.

ГупчӀэр бэшагъэ агъэцӀкӀэжынын зыфӀэгъэр. 1957-рӀэ илӀгъэсым ар агъэпсыгагъ. АужырӀэу гъэцӀкӀэжынын ӀофшӀэнхэр зырашӀылагъэр 1985-рӀэ илӀгъэсир

мыр кызырэхигъэщыгъэмкӀэ, лӀэпкӀэ культурэмкӀэ гупчӀэм нӀбгырӀэ 276-рӀэ зыхӀлӀжыэрэ куп шызэхӀагъ. ГъэцӀкӀэжынынхэм ялӀгъэани творчeskӀэ коллeктивхэм яӀофшӀэн зӀпагъӀэгъӀп. Гъэсэныгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэнымкӀэ Шэуджэн гупчӀэм ахэм яӀофшӀэн шылӀа-гъӀкӀотагъ. ЛӀэпкӀэ творчествэм изегъэ-ушӀомбгъункӀэ ыкӀи районым исхэм



ары. ГъэцӀкӀэжынынхэмкӀэ зишӀуагъэ кӀэкӀуагъэр кӀэралыгъо программэу «Къуаджэхэм зӀдиштӀэу хъхъоныгъэ ягъэшӀыгъэныр» зыфӀлорӀэр ары. Ащ пае бюджет зӀфӀэшхъафхэм сомӀэ миллион 55,6-м ехъу кыахагъӀкыгагъ.

АнсамблӀэхэу «НалмэсымрӀэ» «ИспӀа-мыемрӀэ» концерт кӀатыным ыпӀкӀэ Адыгеим и Лышхъэ Шэуджэн рйоным исхэм къафӀэгъушӀуагъ лӀэпкӀэ культурэмкӀэ гупчӀэр кызырӀэзӀуахыжыгъэм фӀэш. КӀэлӀцыкӀухэмрэ зыныбжӀэ икыгъэхэмрэ нахъыбӀэу гупчӀэу агъэцӀкӀэжыгъэм кӀэкӀолӀӀэнэу зӀрегугъэрэр КъумпӀыл Мурат кыыхигъэщыгъ.

«ГупчӀэр зызӀхащӀагъэр лӀэшӀӀ-гъу ныкӀом ехъугъ. Ащ хӀбзэ гъэнӀфагъэхэр, творчeskӀэ коллeктивхэр илӀх. Ащыц пӀпчӀ Адыгеим икӀультурӀэ шыӀӀэны-гъэ илӀхышхо хешӀыхъ. ТӀр-кӀэ мӀхъанэшхо илӀ а пстӀуми хъхъоныгъэ ашӀыным, респу-бликэм исхэм ятворчествэ зы-кызыӀуыхынэу амал ягъэгъо-тыгъэным, кӀэлӀцыкӀухэр лӀэпкӀэ творчествэм ныщагъэ хъунхэм, искусствэм иджырӀэ лӀэпкӀэхэм апылӀынынхэм», — кыӀуагъ Адыгеим и Лышхъэ.

Район администрацием культурэмкӀэ игъӀлорышӀапӀэ ипащӀэу КъэрӀбӀт АйдӀэ-

Адыгеим и Лышхъэ кызырэхигъэ-щыгъэмкӀэ, къоджэдэхэм ящӀӀэкӀэ-псӀэ-укӀэ нахъышӀу шӀыгъэным иамалхэр республикэм шызӀрахъэх. Мы аужырӀэ илӀгъэхэм республикэм имуниципальнэ образование пстӀуми культурэмкӀи, нэмыкӀ лӀэныкӀохэмкӀи зӀхъокӀыныгъэ-хэр афӀэхъух. Шэуджэн районым зып-штӀэкӀэ, культурэм иунӀэхэр псӀэупӀэхэу ЗаревӀэ, Тихоновым, ПщыжхъаблӀэ, Мамхыгъэ ащӀагъэцӀкӀэжыгъэх. ГъэрӀкӀо районымкӀэ апӀэрэ модельнэ тхылӀ-еджапӀэр къутырӀэу Тихоновым кыщы-зӀуахыгъ, Адыгеим и Советхэм яа 1-рӀэ зӀфӀэс зыщыкӀогъэ унӀэ-музеир игъӀӀо-тыгъэу агъэцӀкӀэжыгъ.

ШӀугу кӀэтӀэгъӀкыжы, мы аужырӀэ илӀгъэс 5-м культурэм иуни 9 респу-бликэм зӀрӀагъӀпсыгъэр, 45-рӀэ зӀрӀа-гъэцӀкӀэжыгъэр, модельнэ тхылӀ-еджапӀэ 12 зӀрӀашыгъэр. АР-м и ЛӀэпкӀэ музейрӀэ фонд ӀыгыӀпӀэу ащ кыпышылӀхъагъэмрэ агъӀкӀэжыгъэх, Пушкиным ыцӀкӀэ шыт унӀэм, АР-м сурӀтхэмкӀэ игалерее, искусствӀэхэмкӀэ кӀэлӀцыкӀу еджапӀэу N 1-у МыекыуапӀэ дӀэтым ягъэцӀкӀэжынын аухыгъ. Искус-ствӀэхэмкӀэ кӀэлӀцыкӀу еджапӀи 2-мӀэ ягъӀкӀэжынын джыдӀдӀэм макӀо.

Мыгъэ культурэм иуни 3 агъэцӀкӀэ-жынынӀэ, 2 агъӀпсынӀэу рахъухъ. Ахэм зӀу ахъхъэ культурэм и УнакӀэу Хъаты-гъужыкыуае щашырӀэр. АР-м и Лышхъэ мы псӀолӀгъэшыпӀӀэм шылагъ, ар зӀрашырӀэр ыуплӀэкӀугъ. Программэу «Къуаджэхэм зӀдиштӀэу хъхъоныгъэ ягъэшӀыгъэныр» зыфӀлорӀэм кыдӀыхӀы-тагъэу сомӀэ миллион 75,4-рӀэ ащ пае кыыхагъӀкыгъ. Квадрат метрӀэ 800 фӀе-диз зиинӀгъӀшт унӀэм нӀбгырӀэ 210-мӀэ ательӀтӀэгъэ зали, творчествэм зыщы-пылӀыштхӀэ унӀэхери, къоджӀэ тхылӀ-еджапӀэри хъхъащтых.

ӀофшӀэнхэр дэгъоу зэхӀэщӀэгъэнхэм, пӀалӀгъэхэр кыдӀлӀытӀэгъэнхэм лӀгъашӀэу гъунӀэ алыфӀынӀэу КъумпӀыл Мурат плӀӀӀ-рылӀ афишыгъ. НепӀкӀэ унӀэ лӀапсӀэр агъэчыгъах, дӀпкӀхэр ашыгъэх, псы-рыкӀуапӀӀэхэр ращагъэх, унашхъэм ительхъан ыкӀӀэм фӀӀӀо. Кыыхащт илӀгъэ-сым иублӀэгъу ехъулӀэу псӀолӀгъэшынын ӀофшӀэнхэр аухынӀэу рахъухъ. Культурэм икӀоджӀэ УнӀэ итворчeskӀэ коллeктивхӀэу джыдӀдӀэм псӀэупӀэм иадминистрацие чӀӀсхэр джащыгъум унакӀэм кӀожыштых.

Республикэм и Лышхъэ шхъафӀэу зӀрӀэхигъэунӀэфыкӀыгъэмкӀэ, культурӀэ Ӏофтхъабзэхэр зезыхъэрэ, цыфхэм язы-гъӀпсӀафыгъо уахътӀэ зэхэзыщӀэр гупчӀэ-хэм яӀофшӀэн нахъ шӀуагъэ кыра-гъэтынхэм, Ӏофтхъабзэ гъэшӀӀэгъонхэр нахъыбӀэу зӀхащӀэнхэм мӀхъанэшхо яӀ.

«Культурэм иунӀэхэу агъӀкӀэ-жыгъэхэм яфӀо-фаиӀхэр зы-фагъэцӀакӀэрэр нахъыбӀэ хъун фае. Ахэр цыфхэм иуапӀэу шы-тынхэм мӀхъанэшхо илӀ. Феде-ральнӀэ гупчӀэр ащкӀэ ӀпылӀгъу кыитфӀхъу. Урысые Федераци-



ИХЭХЪОНЫГЪЭХЭР

ем и Президент ІныІэгъоу кытитырэр ыкІи ыналэ кы- зэрэттыргъэтырэр зэхэт- шІэ. ГъэрэкІо Владимир Пути- ныр ышхъэкІэ Адыгеим, Къэрэ- шье-Щэрджэсым, Къэбэртэе— Бэлъкъарым къафэгъушІуагъ зы- зыхащэгъэхэр илъэси 100 зэрэхъурэм епхыгъэу. Адыгеим ия 100-рэ илъэс кыхиубытэу культурэмкІи, нэмыкІ лъэны- къохэмкІи Іофтхъэбзэбэ зэхэт- щагъ. Республикэм щытхъушхо кыфэгъыхъырэр нэрым коллек- тивхэр бэу тилэх. Культурэм иунэху агъэкІэжыгъэхэм, сценэу зэтырагъэпсыхъажы- гъэхэм творческэ ІофшІэныр республикэм зэрэщэгъэлъэшы- щтым сицыхъэ телъ», — кы- Іуагъ Адыгеим и Лышхъэ.

Тарихъ мэхъанэ иІ

Адыгеим и Лышхъэу КъумпІыл Мурат Адыгеим и Советхэм яа 1-рэ зэфэс и Унэ-музей игъэцэкІэжынын фэхъугъэ клэуэхэм защигъэгъозагъ. Къуаджэу Хъа- курынэхъаблэ игупчэ а Унэр ит ыкІи Советскэ Союзым и Лыхъужъэу, усакоу Андырхъое Хъусен имемориальнэ музей икытамэу щыт.

ТапэкІэ музеир агъэцэкІэжыным кыкІэлъэгъуагъ Шэуджэн районым щыц

Лышэ Хъариет. Илъэсэу икыгъэм УФ-м и Президентэу Владимир Путиным пшъэ- рыл зэрэфишІыгъэм тетэу УФ-м и Президент и Полномочнэ лыкоу Кыблэ федеральнэ шъолырым щылэ Владимир Устиновым шъолыркхэм япачэхэр хэла- жьэхэзэ цыфхэм адырилэгъэгъэ зэлукІэ- гъухэм ащыц горэм а Іофыр кышцалэ- тыгъагъ.

АР-м и Лышхъэ пшъэрыл зэра- фишІыгъэм тетэу илъэсэу икыгъэм, республикэм кэралыгъо гъэпсыкІэ илэ зыхъугъэм ия 100-рэ илъэс фэгъэхыгъэ Іофтхъабзэхэм къадыхэлъытагъэу, а му- зеир агъэцэкІэжыгъагъ. Мыщ тарихъ мэхъанэ илэу щыт: 1922-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 7 — 10-м Адыгэ автоном хэкум и Советхэм яапэрэ зэфэс Ащ цыкогъагъ. Ащ ыпкІэ 1917-рэ илъэсым шышхъэуым Пшызэрэ хы ШуцІэ Іушъомрэ якъушхъэчІэсхэм язэфэс мыщ шыко- гъагъ. Тхьамэагъор зезыхъэгъагъэр ыкІи зэфэсым пэцэныгъэ дызезыхъагъэр Хъахъурэтэ Шыхъанчэрий. Тарихъ мэхъанэ зилэ унэу 1911-рэ илъэсым ашы- гъагъэм игъэцэкІэжынын пае сомэ мил- лиони 8,6-м ехъу кыхагъэкІыгъагъ. АР-м икыэралыгъо программэу «Культурэм, искусствэм ыкІи художественнэ гъэсэ- ныгъэм хэхъоныгъэ ягъэшІыгъэныр» зыфилорэм кыдыхэлъытагъэу ар щытыгъ. Мылькым ишІуагъэкІэ музейим инженер коммуникацихэр зэкІэ зэблахъугъэх, джащ фэдэу шыхъаныгъупчэхэр, пчэхэр, джэхашъохэр, унашхъэр клэу ашыгъэх. Ащ нэмыкІэу унэм ыгупи агъэкІэжыгъ. ГъэцэкІэжынын Іофхэр зэшІуахыгъэ зэхъум апашхъэ пшъэрылэу итыгъэр амал



зэрилэкІэ нахъ икыоу тарихъ теплээр къэгъэжыгъэныр, я ХХ-рэ лІэшІэгъум икыхъэгъухэм адэжь архитектурнэ гъэ- псыкІэу илагъэр мыукогъэныр ары.

Адыгеим итарихъ хъугъэ-шІагъэхэу анахъ мэхъанэшхо зилэхэм зыкІэ ащыц мы унэр. 2000-рэ илъэсым унашъо аштэ- гъагъ музей мыщ щэгъэпсынэу ыкІи 2001-рэ илъэсым ащ илофшІэн ригъэ- жьагъ. Унэ-музейим ипачэу Лышэ Фатимэ кызырІоагъэмкІэ, музейим иэкспонат миным ехъумэ республикэм икыэралыгъо гъэпсыкІэ лъапсэ фэхъугъэ чэзыухэмрэ хэхъоныгъэ гъогуу кыкІлугъэмрэ къалуатэ. Джащ фэдэу цыфхэмкІэ мэхъанэшхо зилэгъэ хъугъэ-шІагъэхэр гум къагъэкІы- жыхы: Адыгэ автоном хэкумрэ Адыгэ Республикэмрэ щылэ зэрэхъугъэхэр. Мы музейим экскурсиэхэр, лыхъужыныгъэм иуроухэр, пчыхъэзэхъахъэр щызэхашэх, илъэс къэс нэбгырэ мини 4-м ехъу ащ къекІуалІэ.

АР-м и Лышхъэ тарихъ клэныр къэухъу- мэгъэнымкІэ ыкІи кыткІэхъухъэхэрэр яхэ- гъэу фэшІыпкыэхэу плугъэнхэмкІэ музе- им мэхъанэшхо зэрилэр кыхигъэщыгъ.

«ТичІыгу гупсэ итарихъ къэ- тыухъумэн пае. НепэкІэ тыхэ- гъэу илІыхъужь блэкІыгъэ анахъэу мэхъанэшхо илэу щыт. ХъушхъафыкІыгъэ дзэ опера- циэм Лыхъужыныгъэ щызе- зыхъэрэ тикІалэхэм тарэгъу- шхо, джащ фэдэу Хэгъэу зэо- шхом илъэхъан блэнагъэ зезы- хъагъэхэр, текІоныгъэр къэзы- гъэблэгъагъэхэр тцыгыбуншэ-

хэрэп. Андырхъое Хъусен ыкІи Хэгъэу зэошхом инэмыкІ Лыхъужыгъэхэм зэрахъэгъэ блэна- гъэм фэдэу непэ хъушхъафы- кІыгъэ дзэ операциэм хэлэжы- рэ кІалэхэм ащыцхэм зэра- хъагъ. НыбжыкІэхэр яхэгъэу фэшІыпкыэхэу плугъэнхэмкІэ музейхэм мэхъанэшхо ялэу щыт. Арышъ, республикэм щыпсэхуэхэрэм, ащ ихъакІэхэ- ми, анахъэу ныбжыкІэхэм му- зейхэр якІопІэнхэм мэхъанэшхо илэу щыт», — кыІуагъ Къум- пІыл Мурат.

АР-м и Лышхъэ кызырэхигъэщыгъэм- кІэ, республикэм ихэбзэ къулыкъухэм тарихъ ыкІи культурнэ клэнуу зыфэдэ къэмыхъугъэр къэухъумэгъэным пае афэлъэкІыщтыр зэкІэ ашІэщт. Гушылэ пае, республикэм имузейхэм язэтегъэ- псыхъан мыгъэ сомэ миллион 30 кы- фыхагъэкІыгъ, ащ щыцэу миллиони 2,5-р Адыгеим и Советхэм яа 1-рэ зэфэс и Унэ-музей пэлуагъэхъагъ.

Шэуджэн районым Иветеранхэм я Совет итхъаматэу Бэгъэдыр Нурбий икІэхым муниципальнэ образованием щыпсэхуэхэрэм ацІэкІэ республикэм и Лышхъэ районым ихэхъоныгъэ ыналэ кызырэттыргъэтырэм, Іэпылэгъу кызыр- рэфэхъурэм апае зэрэфэрэзэхэр кы- Іуагъ. Мы аужырэ лъэхъаным ащ соци- альнэ мэхъанэ зилэ псэолъабэ щашІыгъ ыкІи щэгъэцэкІэжыгъ.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу



Таурыхъымрэ къэмыугупшысыгъэ щыІэныгъэмрэ

Адыгэ Республикэм шІэныгъэхэмкІэ иІофшІэишхоу, Адыгеим искусствэхэмкІэ иІофшІэишхоу, тарихъ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу, археологэу ЛэупэкІэ Нурбий икыгъэлъэгъонэу «От мифов к реальности» зыфилорэр Краснодар дэт музеу «Обоньяк» зыфилорэм мы мафэхэм кыщызІуахыгъ.

Ащ фэгъэхыгъэ зэхэхъэм кышцызэрэгъуогъэх Нурбий ригъэджагъэхэр, илофшІэгъухэр, хэбзэ ІофышІэхэр, ЛэупакІэм итворчествэ уасэ фэзышІыхэрэр.

Адыгеим ихабзэ ыцІэкІэ къэ- зэрэгъуогъэхэм закыфигъэ- загъ Адыгэ Республикэм иофи- циальнэ лыкоу Краснодар краим игубернатор дэжь щыла- жьэрэм игуадзэу АкІэгъу Арам- бий. Творчествэмрэ шІэныгъэм- рэ зэгольхэу гъэхъагъэхэр ащылшынхэ зэрэплъэкІыщтым ишыхъатэу ЛэупэкІэ Нурбий ищІэныгъэ зэрэщытым ащ кыкІлгъэтхыгъ, илофшІагъэхэм

тхьамэфитІум Краснодар щыпсэ- ухэрэмрэ ихъакІэхэмрэ пэбла- гъэ зызэрэфашІышъуцтымкІэ къафэгъушІагъ.

ЛэупакІэм чылопсым ибаины- гъэ уасэ фэшІын зэрэплъэкІы- щтым бэкІэ зэрэфигъэсагъэр игушылэхэм къащыхигъэщыгъ Урысыем ихудожникхэм я Союз хэтэу, Іэпэласэу Еутых Асе, икыгъэлъэгъон икызылэхынкІэ сурэтышІым ар къыфэгъушІагъ. Асе кызырІуагъэмкІэ, Нурбий ынэхэмкІэ чылопсым еплъынэу зэригъэшІагъ ыкІи ащ уфэса- кын зэрэфаер щІэныгъэмкІи, илофшІэнкІи кышхъэпагъ.

ХъымыщкІэй Нурбий щитхыгъэ- гъэ ІофшІэгъэ зэхэубытагъэхэр сурэтышІым шІухъафтын кы- зэрэфишІыгъагъэхэр Еутых Асе кыІуагъ ыкІи ахэр и Дышъэ гъэтылпылэ кыщигъэлъэгъон- хэм зэрэфэхъазырыр кыхигъэ- щыгъ.

«УитворчествэкІэ гупшысэ дахэхэр къэогъэуцых, шъо зэмлэужыгъо дахэхэр огъэ- фэдэх. УилофшІагъэхэм тарихъ мэхъанэ зилэ цыфхэр, пкы- гъохэр къащыогъэлъагъох. УшІэныгъэлэжь, уархеолог, ащ уитворчествэ зыфэдэ къэ- мыхъугъэ лъэуж кытырель-



хъэ», — кыщыхигъэщыгъ игушылэ «Адыгэ Хасэм» исовет хэтэу Ацумыжъ Юсыф.

ЛэупэкІэ Нурбий икыгъэлъэгъон мэээе мазэм и 4-м нэс Краснодар щыкошцт.

Льэпкъхэр зэгурылонхэм пae

Дунэе Адыгэ Хасэм и Хэсашьхэ изэхэсыгъо шылэ мазэм и 20 — 21-м Налщык щыкӀуагъ. Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, хы ШуцӀэ Лушъом щыпсэурэ шапсыгъэхэм, Ставрополь краим, Пшызэ шьолыыр, Германием къарыкыгъэ лыкӀо купхэр ащ хэлэжыагъэх.



ДАХ-м инахыжхэм я Совет итхьаматэу, льэпкъым итхэӀо цӀэрыӀоу МэщбэшӀэ Исхьакъ, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу ЛымыщэкӀо Рэмэзан, АР-м льэпкъ лофхэмкӀэ, лӀкыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырӀэ зэлхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр, Хэсашьхэм хэтхэр Адыгеим икыгъэ лыкӀо купым хэтыгъэх.

Зэхэсыгъор зэрэӀуагъэм фэгъэхыгъэу гушӀыгъу зыдэтшыгъэр республикэ Адыгэ

Хасэм итхьаматэу ЛымыщэкӀо Рэмэзан:

— ДАХ —м и Хэсашьхэ изэхэсыгъо джыдэдэм льэпкъхэр нахь зыгъэгумэкӀырэ лофыгъохэу зэгурылоныгъэм, зэкӀошныгъэм тазэрэдэлэжъэщтым фэгъэхыгъагъ. Урысыем щыпсэурэ льэпкъхэм азыфагу иль зэфыщытыкӀэхэр зыми ыукъо хъуцтӀэп. Джыдэдэм ащ нахь гъэлэшыгъэу тыналэ тетын фае. Ащ мэхъанашхо зэрэратырэм ишыхъат УФ-м льэпкъ лофыгъохэмкӀэ иагентствэ илыкӀо ДАХ-м и Хэсашьхэ иигъэкӀотыгъэ зэхэсыгъо зэрэхэлэжыагъэр.



ДАХ-м инахыжхэм я Совет итхьаматэу МэщбэшӀэ Исхьакъ зэхэсыгъом къышӀыгушӀыагъ. Ироманэу «Айщэт» техыгъэ фильмэу «Графиня Аиссе» зыфиӀорэм Налщык къышӀызэфэсыгъэхэр рагъэпллыгъэх. Дунаим изытэт, къэралыгъохэм язэфыщытыкӀэхэр къыдӀэпллытэзэ, тыхэгъэу иль зыпкъытыныгъэм икӀэу хъумэн тыдэлэжъэн фае. ЗэкӀэ къэгущылагъэхэм а гупшысэр пхыращыгъ.

— **Хэхэс тильэпкъэгъухэм ялыкӀохэр къэкӀонхэ альэкыгъа?**

— Европэм щызэхэщэгъэ Адыгэ Хасэхэм я Федерацие ипашэу Сэмнэз Зэти Германием къыкыгъ. ЛӀкыбым шыӀэ тильэпкъэгъухэм тазэрэдэлэжъэрэм фэгъэхыгъэ лофыгъохэри зэхэсыгъом къышӀалэтыгъагъэх. Ащ фэгъэхыгъэу сыкъэгущыӀэнэу хъугъэ. ЛӀкыбым къыкыгъэхэ зэ тильэпкъэгъухэр Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым къаӀохэ къэс льэпкъым итарихь, икультура

къэгъухэмгъэным афэгъэхыгъэ лофтхьабзэм язэхэщэн къытефэхэу къыхэкӀыштыгъ, ащ тизэпхыныгъэхэр агъэпытэ. ГушӀыӀэм пae, ДАХ-м и Хэсашьхэ изэхэсыгъом ащыц 2018-рэ ильэсым Тыркуем щыӀоӀагъ. Адыгэ миллион 6 — 7 зыщыпсэурэ Тыркуем льэпкъ зэфэшхьафэу исхэм япчъагъэкӀэ адыгэхэр ящэнэрэ чыӀпӀэм шыӀэх. Тырку Республикэр зыгъэпсыгъэу Муштафа Кемаль Ататюрк имавзолееу къэралыгъо мафэӀкӀ мафэхэм цыфхэр зычӀагъахъэхэрэм, тильэпкъэгъумэ уасэу къафашырэм ихьатыркӀэ, ДАХ-м изэхэсыгъо мафэхэм атефэу ипчъэхэр къытфызӀуахи, тычӀашэнэу хъугъэ. Джащ фэдэу Урысыем илыкӀо гъэлорышӀаӀлэу Тыркуем шыӀэм ташӀэгъагъ. Мыщ фэдэ лофтхьабзэхэм къэралыгъохэр нахь зэлэблагъэ ашӀых.

2019-рэ ильэсым Къэбэртэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим къарыкыгъэ сабийхэр Израиль, Тыркуем защагъэпсэфынэу ащэгъагъэх.

ЧыӀпӀэ хьалэмэтэу къэралыгъохэм ялэхэм, ахэм ащыпсэурэ адыгэхэм якультурэ, яшэн-хабзэхэр къызэраухъумагъэхэр нэрыльэгъу афэхъугъ. ТапӀкӀэ тильэпкъэгъухэм тазэрэдэлэжъэщтым тегушӀысэн фае. Фестивальхэм, конференциехэм, къэгъэлэгъонхэм язэхэщэн ДАХ-р хэлэжъэу, яӀкӀэщӀаӀоу бэрэ къыхэкӀыгъ. А лофшӀэныр тапӀкӀэ зэрэлыдгъэкӀотэн тӀэкӀыштым тегушӀысэщт.

— **Республикэ Адыгэ Хасэм къыфэдгъэзэжъмэ, хэдзынхэр зыщыкӀошт зэфэсыр къэблагъэ. Ащ шьуфэхъазыра?**

— Мэзэем и 11-м республикэ Адыгэ Хасэм илофшӀэн изэфэхьысыжхэмрэ Хасэм итхьаматэ ихэдзынхэмрэ зыщыкӀошт зэфэсыр зэхэтщэщт. Ащ ипӀэгъокӀэу Адыгеим ирайонхэм зӀукӀэхэр ащызэхэтэщэх. Кошхъэблэ, Краснотарейскэ, Теуцожь ыкӀи Шэуджэн районхэм ташӀыагъ. Дгъэнэфэгъэ уахътэм елытыгъэу къэнэгъэ районхэми тарыхъащт.

ТЭУ Замир.

ПсэукӀэ амал тэрэзхэр шыӀэнхэу

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиныр кӀэщӀаӀо зыфэхъугъэ льэпкъ проект 12-мэ япхырышын Адыгеим щылагъэкӀуатэ.

ГушӀыӀэм пae, «ПсэупӀэр ыкӀи къэлэ шыӀаӀкӀэр» зыфиӀорэм къыдихэлъытагъэу икыгъэ 2022-рэ ильэсым псэупӀэ квадрат

метрэ мин 468-рэ республикэм шаши, щатыгъ. Псы къабзэ цыфхэм алӀкӀэгъэхъэгъэным фэшӀ ащ епхыгъэу псэолы 7

ашыгъ е агъэцӀкӀэжыыгъ, зы рагъэжыагъ.

Мы проектым къыдихэлъытагъэу Урысыем икӀэлэ цы-

кӀухэм яобщественнэ чыӀпӀэхэм изытэт, ахэм язэтэгъэпсыхъан пae къэралыгъо лӀпыӀэгъу агъотымэ ежхэм ялахъэу къыхалъхашъуштыр зерагъапшэхэи, къыхахыгъэхэм Адыгэкъалэ ахэфагъэу икыгъэ ильэсым ахъщэ къыфатӀуштыгъ. АщкӀэ зыгъэпсэфыӀэ чыӀпӀэ дахэ щашыгъ.

«ПсэупӀэр ыкӀи къэлэ шыӀаӀкӀэр» зыфиӀорэ льэпкъ проектым къыдихэлъытагъэу Адыгеим 2022-рэ ильэсым щызэшӀуахыгъэхэм псэумкӀи сомэ миллион 570,7-рэ апӀуагъ.

— Цыфхэм псэукӀэ ыкӀи загъэпсэфын амал тэрэзхэр ятыгъэнхэр типшъэрылъ шхьалэхэм ащыц. Общественнэ чыӀпӀэу зэтэдгъэпсыхъащтыр республикэм исхэм къыхьатэгъэхы, зэрэтшӀыштым тадытегушӀыӀэ. Ащ мэхъанэ иӀэу сэлъытэ — къыритхагъ АР-м и Лышьхъэу Къумпыл Мурат интернет

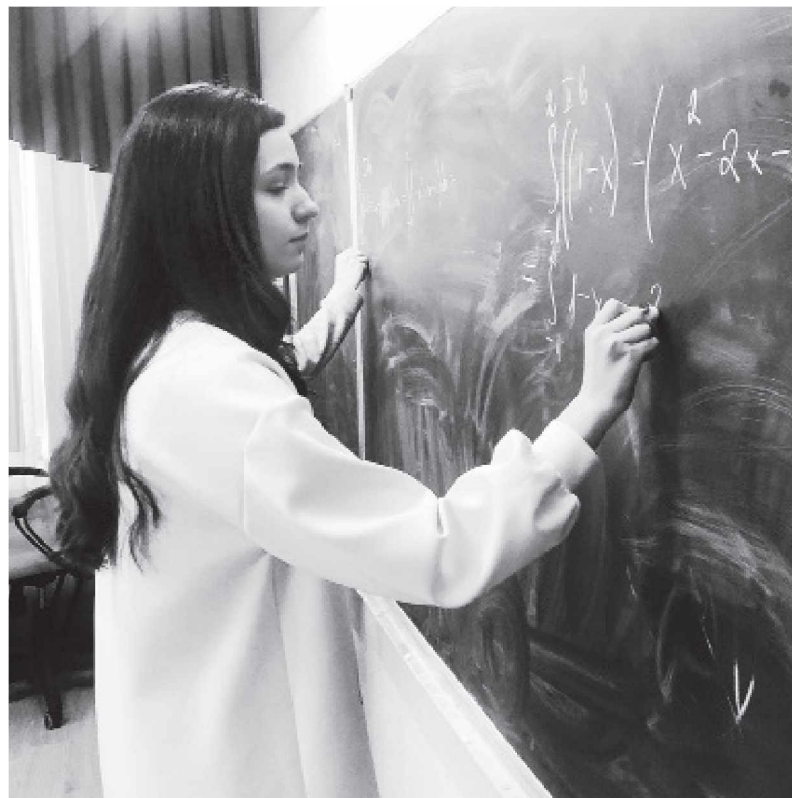
нэкубгъохэм ащыц. — «ПсэупӀэр ыкӀи къэлэ шыӀаӀкӀэр» зыфиӀорэ льэпкъ проектым ишӀуагъэкӀэ, жьы хъугъэу, узщыпсэун умылӀэкышты унэхэм ачӀэсхэм ягъэкошын икыгъэ ильэсым лъыдгъэкӀотагъ, социальнэ мэхъанэ зӀэ псэолӀэ зэфэшхьафхэр тшыгъэх. Ильэсэу къыхьагъэми а лофшӀэнхэр лъыдгъэкӀотэщтых.

Мы проектым ипхырышын пae аштэгъэ шьолыыр проектэу «Ӏэрыфэгъу къэлэ шыӀаӀкӀэ гъэпсыгъэныр» зыфиӀорэм къыдӀэлытагъэу Теуцожь районим икӀуаджэу Лъэустэнхьаблэ иурамэу Лениным ыцӀэ зыхьырэм фэтэрыбэу зэхэт унэу тетхэм ащыщхэм яшагу изэтэгъэпсыхъан гъэрэкӀо рагъэжыагъ. Апэрэ чэзыум къыдихэлъытагъэу ащ лъэсрыкӀо гъогухэр фашыгъэх, тӀысыӀлэхэр, къэзыгъэнэфырэ пкъыгъохэр шагъэуцугъэх. Джы мыгъэ ятӀонэрэ чэзыоу автомобиль уцуӀлэхэр, кӀэлэцыкӀу джэгупӀэхэр шагъэпсыштых, цыфхэм гыкыгъэхэр зыщагъэгъушыжыштыхэр шагъэуцуштых, площадкэ пӀпчъ къашыхъащт.

Зыгъэхъазырыгъэр
ХЪУТ Нэфсэт.



Шэныгъэхэм ягъогу къафызэлуахы



ХысапымкӀэ ыкӀи естественнэ шэныгъэхэмкӀэ Урысыем ит еджэплэ анахь дэгъу 200-мэ МыекӀуапэ дэт гимназиу N 22-р ахэхьагъ. ИгъэхьагъэхэмкӀэ сыдыгъокӀи мыр къахэщы, кӀэлэегъаджэу лӀоф щызы-шӀэхэрэми, кӀэлэеджакӀохэми къэгъэлъэгъон дэгъухэр ялэх.

Мы мафэхэм гимназиу тыщылагъ ыкӀи илофшӀэн зэрэзыхьӀэрэр нэрылъэгъу тфэхьугъ. Мыщ узыхьӀэхьӀэ шэныгъэ куу зыщарагъэгъотырэ еджаплэу зэрэщытым гу лъымытӀэн плъэкӀырӀ. ЗэгурылӀоныгъэ ялэу, шӀхьӀэкӀэфэныгъэ зэфашӀызэ шӀхьадж зыфэгъэзэгъэ лъэныкӀор егъэцӀкӀ.

ГъэрэкӀо къэгъэлъэгъонэу ялагъэм зэфэхьысыжьэу фэхьугъэм ыгъэгъушӀозэ егъэджӀн-гъэсэныгъэм ылъэныкӀокӀэ пащэм игуадзэу, хысапымкӀэ кӀэлэегъаджэу Татьяна КомарченкӀэм къытфегъуатэ.

— 2022-рэ илъэсым гимназиу нэгъырэ 83-мэ къаухыгъ. Ахэр гъэсэныгъэ, гуманитар, физикэ-хысап лъэныкӀохэмкӀэ гошыгъэхэу еджагъэх. ФизикэмкӀэ, хысапымкӀэ, урысыбзэмкӀэ, биологиемкӀэ, химиемкӀэ кӀэлэеджакӀохэм къэгъэлъэгъон дэгъухэр ялагъэх. Республикэ олимпиадэ зэфэшхьафхэм ахэлэжьагъэх, тӀекӀоныгъэхэр, хагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр къыдахыгъэх. ЗыкӀ къэралыгъо ушэтыныр экӀлэми дэгъоу атыгъ. ХысапымкӀэ профильнэ лъэныкӀор нэгъырэ 31-мэ атыгъ ыкӀи балл 90-м ехьу къызыхыгъэр ахэтых. Химием нэгъырэ 18-мэ дэгъоу атыгъ, джащ фэдэу физикэмкӀэ балл 80-м нэзыгъэсыгъэхэр ахэтых. Шэныгъэу агъотыгъэм ишӀуагъэкӀэ нахьыбэр бюджет шӀыкӀэм тетэу чӀэхьагъэх. Адыгем имызагъоу Урысыем ит апшӀэрэ еджаплӀэхэм ащеджэх, — **elo Татьяна КомарченкӀэм.**

КӀэлэеджакӀом гъэхьэгъэшлӀхэр ышӀынхэм пае езыгъаджэрэм шэныгъэ куу лӀэкӀлӀын фае. Гимназиу лӀоф щызышӀэхэрэм ясэнахьат шӀу альэгъоу, япредмет дэгъоу ашӀэу, кӀэлэеджакӀохэм альагъэлэсыжьэу щыт. Материалыр нахь

къызэрагурылӀощтым тетэу еклолӀэкӀэхэр къагъотых.

— ЫпӀэкӀэ зэфэдэу кӀэлэеджакӀохэр едгъаджэщтыгъэхэмэ, джы зэхьокӀыныгъэхэр тилӀэх. АпшӀэрэ классхэм ащеджэхэрэр игъэкӀотыгъэу зыкӀ къэралыгъо ушэтынхэм афэтэгъэхьазырых. Хысапыр пштэмэ, доскэр тӀо гошыгъэу, базовэу ыкӀи профильнэу зытыщтхэм лӀоф адэсэшлӀ. Бэрэ къыхэкӀы тхылӀым дэтым текӀырэ задачэхэр ушэтыным къыхафэхэу. Ар къыдэтлӀытэзэ лӀоф адэтэшлӀ. ТикӀэлэеджакӀохэр шӀу тӀлӀэгъух, тыфай къэгъэлъэгъон дэгъухэр ялӀнхэу. Ягъэхьагъэхэм тащэгъушӀукӀы, — **elo тигушылӀэгъу.**

Илъэс 47-рэ хьугъэ хысапымкӀэ кӀэлэегъаджэу Татьяна КомарченкӀэм лӀоф зишӀэрэр. ИлофшӀэнкӀэ еклолӀэкӀэ гъэнэфагъэхэр егъэфедэх. Хысапыр адрэхэм афедэл, къын ыкӀи

гъэшлӀэгъон. Зы задачэм еклолӀэкӀэ пчӀагъэ ил. Темэу зэрагъашӀэрэм къызэритырэм фэдэу лӀофшӀэнхэр агъэцӀкӀэ, нэужым «Урок одной задачи» зыфилорэр зэхэщэ. Ар кӀэлэеджакӀохэм ашӀогъэшлӀэгъон, еж кӀэлэеджакӀохэм еклолӀэкӀэ гъэнэфагъэхэр къыфагъоты. Зы задачэр лъэныкӀуи 5-кӀэ къэпшӀын плъэкӀэуи къыхэкӀы.

Хабзэ зэрэхьугъэу, илъэс къэс анахь гъэхьагъэхэр зышӀырэр хысапым фэгъэзэгъэ классыр ары. ГъэрэкӀо 11 «м» икласнэ пэщагъэр Елена Стрельниковар ары. Ащ къызэрилуагъэмкӀэ, классым исыгъэ 27-м щыщэу нэгъыри 10-мэ медаль къахьыгъ. Ахэм ащыщэу нэгъырэ 13-р Урысыем ит апшӀэрэ еджэплэ анахь дэгъухэм непэ ащеджэх. Нэгъыри 5-мэ хысапыр балл 90-м нахьыбэкӀэ атыгъ. Сыд фэдэрэ лъэныкӀо зыбгъэзагъэм, лӀушхэу, губзыгъэхэу, яшӀэныгъэхэмкӀэ къахэщэу щытых.

ФизикэмкӀэ кӀэлэегъаджэу Александр Теслюк зэрилъытэрэмкӀэ, уилофшӀэн шӀу плъэгъоу угукӀэ уфэзагъэмэ, ебгъаджэхэрэми ар альӀыссыщт, щысэ къыптырахыщт.

Мы аужырэ илъэсхэм тиныбжьыкӀэхэм медицинэм нахь зыратыгъ, ащ къыхэкӀыкӀэ химием ыкӀи биологием къыхахы. Нина Швецовам ыкӀи Таисия Илиадис рагъаджэхэрэм сыдыгъокӀи балл инхэр къырахых. ГъэрэкӀо нэгъырэ 18-мэ ар атыгъ, НатӀэкӀо Саидэ балл 97-рэ, КъыкӀэ Аминэ балл 93-рэ къырахыгъ, илъэс экӀлӀыкӀохэм классым ипацэу лӀоф ешӀэ, Таисия Илиадис 2017-рэ илъэс

сым УФ-м и Президент дэж рагъэблэгъэгъэ пэщэ анахь дэгъухэм ахэтыгъ.

— Химием предмет къынэу щыт, ау тикӀэлэеджакӀохэм ашӀогъэшлӀэгъонэу зэрагъашӀэ. ТиеджаплӀэ къычӀахьэхэрэр еджэныр зикӀэсэ, шэныгъэм фэщэгъэ сабыхэр арых. лӀоф задаплӀэкӀэ лъэгӀплӀэ инхэм анэсых, сыд фэдэ лъэныкӀо-кӀи яшӀэныгъэхэмкӀэ къахэщых. ТиеджаплӀэ чӀлӀ шэн-хабзэхэм атетэу лӀоф тэшлӀ, — **elo химиемкӀэ кӀэлэегъаджэм.**

Естественнэ шэныгъэхэм джащ фэдэу ахэхэ биологием. Илъэс пчӀагъэ хьугъэ Чэтыхьу Аидэ кӀэлэегъаджэу мыщ лӀоф зыщишӀэрэр. Ригъеджагъэхэр яшӀэныгъэхэмкӀэ къахэщых. Непэ гъэхьэгъэшлӀхэр зышӀырэ врач ныбжьыкӀэ пчӀагъэмэ шэныгъэ аригъэгъотыгъ.

— Тигимназиу анахьэу хысап-естественнэ лъэныкӀохэмкӀэ къахэщы, ар къеушыхьаты бэмышӀу къытфэгъэшӀошӀэгъэ осэ иным. Биологием пштэмэ, ащ тыкъэзыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ ыпӀарапшӀу кӀэлэцӀыкӀум регъашӀэ. Я 5-рэ я 6-рэ классхэм предметыр шӀу зэрызгъэлъэгъушӀым сыпылӀ, нэужым агукӀэ фэзагъэхэу, ашӀогъэшлӀэгъонэу зэрагъашӀэ. АпшӀэрэ классхэм зы сыхьат къытатырэр, ау гъэсэныгъэ тедзэм ишӀуагъэкӀэ кӀэлэцӀыкӀухэм лӀоф адэсэшлӀ. ГъэрэкӀо лӀмэ-псымэ дэгъухэр къытфычӀагъэуцагъэх, ахэм яшӀогъэшхэу къэкӀо. БиологиемкӀэ зэтыгъо ушэтыныр птыныр лӀэшлӀхэп. УрысыемкӀэ гурыт баллыр 50-мэ, Адыгем икӀэ-гъэлъэгъон — 51-рэ. Адыге-

ир пштэмэ, мы предметымкӀэ анахь балл дэгъухэр зилӀр тиеджаплӀ, — **elo Аидэ.**

Мыгъэ я 11-рэ классым нэгъырэ 66-рэ щеджэ. Ахэр естественнэ-хысап ыкӀи гуманитар лъэныкӀомкӀэ гошыгъэх.

Ахэм ащыщ кӀэлэеджэкӀо анахь дэгъухэм гушылӀэгъу тафэхьугъ.

— АпӀэрэ классым къыщыублагъэу гимназиуем сыщеджэ. Хысапым сицӀыкӀугъом къыщегъэжьагъэу сыфэзагъ. Врач сэнэхьат зэзгъэгъоты сшӀоигъу. ХимиемкӀэ, урысыбзэмкӀэ, литературэмкӀэ къэгъэлъэгъон дэгъухэр силӀэх, олимпиадэхэм сахэлажьэ. ТикӀэлэегъаджэхэм сафэраз. Нэгъырэ пӀпчӀ ипредмет шӀу елъэгъу ыкӀи гурылӀогъошӀу къызэрэтфэхьушӀым пылӀых, — **elo ХьацӀцӀэ Ренатэ.**

Яна Щербак апӀэрэ классым щегъэжьагъэу гимназиуем щеджэ. ИщӀлӀэныгъэ гъогу искусствэм рипхын гухӀэл ил, ау мы классым зэритӀысхьагъэмкӀэ кӀэгъожьырӀ. Шэныгъэ куу зэригъотыгъэм дакӀоу цӀыфыныгъэ къызэрэхалъхьагъэмкӀэ кӀэлэеджакӀохэм афэраз. Урокхэр гъэшлӀэгъонхэу, шӀхьэм къынэжьхэу зэрэзэхэщэхэрэр къыхигъэщыгъ.

— Хысап классым сызэрэщеджэрэ сищӀлӀэныгъэкӀэ къысфэфедэжьынэу сӀгытэ. ИнформатикэмкӀэ ыкӀи программированиемкӀэ шӀольыр олимпиадэхэм тӀекӀоныгъэхэр къащӀыдэсхыгъэх, Урысые олимпиадэхэм сахэлэжьагъ. Гупчэу «Сириусым» сыщӀылагъ. ТикӀэлэегъаджэхэм шэныгъэу тагъэгъоты-рэмкӀэ тафэраз, — **elo Егор Гречиным.**

Батмыт Мадин апӀэрэ классым къыщегъэжьагъэу гимназиуем щемьиджагъэми шӀэхэу ясагъ. ИцӀыкӀугъом щыублагъэу хысапым, физикэм ыкӀи информатикэм афэзагъэу щыт. Сыд фэдизэу задачэр къыными, ар лъэныкӀо пчӀагъэкӀэ къэпшӀын зэрэплӀэкӀыщтыр ренэу еушэты ыкӀи дэгъоу къыдэхэу.

Гимназиуем икӀэлэеджакӀохэр предмет зэфэшхьафхэмкӀэ олимпиадэхэм зэрэхэлажьэхэрэр, муниципальнэ, республикэ уцгъоухэм къащымыуцухэу Урысые лӀофтхьабзэхэм хагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр къазэрэщыда-хьэхэрэр кӀаухым Нина Говоровам къытилуагъ. Ащ ишӀуагъэкӀэ ныбжьыкӀэхэм яшӀэныгъэхэм ахагъахьо, уасэ зыфашӀыжьы, амышӀэрэ лъэныкӀохэм нахь игъэкӀотыгъэу лӀоф адашӀэ.

ДЕЛӀКӀО Анет.



Лъэпкъ мэкъамэм зыригъэIэтыгъ

Гъонэжыкьо Аскэр Хъабидэ ыкьор кызыхъугъэр непэ ильэс 70-рэ мэху.



гупсэфыгъ, профессионал инэу шытыгъ. Аскэр ильэс пчъагъэм Iоф дэтшлагъ, адыгэ музыкальнэ творчествэр, лъэпкъ искусствэр ащ кыгъэбаигъэх.

Iэпэлэсэныгъэ зыхэлъ цыфым лъэныкьо зэфэшхъафхэмкIэ ар кыыхэщы — хъаулыеу алорэп. Аскэр музыкэм, Iэмэ-псымэ еоным уафигъэсэщтмэ, фэдэ шылагъэп. НыбжыкIэхэр зэрэригъаджэщтыгъэхэм фэдэу, ежъ кIэрыплыхъэ зызгъасэщтыгъэхэм ар къаушыхъаты. Ахэм зэу ащыщ **Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу, ансамблэу «Ислъамыем»** ипчынаоу Лъэцэр Светланэ:

— Тыдэ тыкIонэу шытми, ныбжыкIэхэр зэрэригъаджэщтыгъэхэм фэдэу, ежъ кIэрыплыхъэ зызгъасэщтыгъэхэм ар къаушыхъаты. Ахэм зэу ащыщ **Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу, ансамблэу «Ислъамыем»** ипчынаоу Лъэцэр Светланэ: Тыдэ тыкIонэу шытми, ныбжыкIэхэр зэрэригъаджэщтыгъэхэм фэдэу, ежъ кIэрыплыхъэ зызгъасэщтыгъэхэм ар къаушыхъаты. Ахэм зэу ащыщ **Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу, ансамблэу «Ислъамыем»** ипчынаоу Лъэцэр Светланэ:

Адыгэ музыкант, мэкъамэус, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ ыкIи инароднэ артист, Абхъаз Республикэм изаслуженнэ артист. Иорэдхэр шу альэгъу, адыгэ мэкъамэм тамэ кыыгуигъэIагъэу, лъэпкъым шыщ цыфхэр зыщыпсэурэ къэралыгъо зэфэшхъафхэм къащалох.

МэщбэшIэ Исхъакъ, Бэрэтэрэ Хъамидэ, Нэхэе Руслъан, Бэгъ Нурбий, Къумпыл Къадырбэч, Мырзэ Дзэпш, ЕмтIыль Нурбий, Хъакъунэ Заремэ яусэхэм Аскэр акIилхъэгъэ мэкъамэхэм яшуагъэкIэ адыгэ ордэу гум нэсыхэрэр шыIэ хъугъэх. Лъэпкъым икультурэ, искусствэ къэзыухъумагъэхэм, хэзгъэхуагъэхэм ар ащыщ. Аскэр имузыкальнэ сэнаушыгъэ зыми фэмидэу, ежъ ичIыплэ хэыгъэ лъэпкъым циубытыгъ. Сэнаушыгъэ хэлъэу мэкъамэхэр ыусыщтыгъ, пшынэо Iэпэлэсагъ.

Гъонэжыкьо Аскэр Теуцожь районым ит къуаджэу Тэуи-хъаблэ кыышыхъугъ. Музыкэм фэцагъэ зышыхъугъэр чылэ клубыр арыгъ. Мыщ пшынэ зэфэшхъафхэр чIэлъыщтыгъэх. Апэрэ десэхэр Аскэр клубым шыригъэжыагъэх, пшынэр ылэ чIэмыкIэу, ренэу зыгорэ кыыригъэлонэу икIэсагъ.

Ыныбжъ зэкъум, Адыгэ музыкальнэ училищым чIэхъагъ. Мыщ исэнаушыгъэ псыхъагъэ цыхугъ. Апшъэрэ гъэсэныгъэ музыкэмкIэ зэригъэгъоты шIоигъоу Адыгэ къэралыгъо университетыр кыуыжыгъыгъ. Лъэпкъ къашъомкIэ къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэ-сым», Лъэпкъ ордэым ыкIи къашъом якъэралыгъо ансамблэу «Ислъамыем» ильэс пчъагъэрэ Iоф ащишлагъ.

Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу, ансамблэу «Ислъамыем» ихормейстерэу **Агыр-жъэнэко Саниет** Аскэр фэгъэхыгъэу апэ хигъэунэфыкIырэр Iэпэлэсэныгъэ ин дэдэ хэлъэу адыгэ мэкъамэм икыыхэгъэщын ащ Iоф зэрэдишIэщтыгъэр ары: — Лирическэ ордэхэр Аскэр дэгъу дэдэу кыдэхъуштыгъэх. «Ислъамыем» ирепертуар джы-нэс хэтых ГъонэжыкIом ытхыгъэ ордэхэу «Къэгъагыхъэ сэ сежъагъ», «Кавказ чыгаер», «Джары шульэгъур зыфэдэ шыпкьэр», «Зара» — мы ордэ-дыр Къумыкью Шамсудин дэхэ дэдэу кьелю. ХэзгъэунэфыкIынэу сыфай Аскэр ыныбжъ ильэс 60-рэ зэхъум иорэдхэр зыхэт концерт псау зэрэфызэхэдгъэуцогъагъэр. Iэпэлэсэныгъэшхо зыхэлъ музыкантыгъ, Iоф дэпшIэнкIэ



жъукIыжыщтыгъ. ИпщынэуакIэ сыгу нэсэу шысэ тесхыщтыгъ. «Аскэр фэдэу зыушы», — тIофшIэгъухэм кысаIоуи кыы-хэIыгъ. Сэ сишIыкIэ сыкыы-техъэфэ Аскэр шысэтехыпIэу зэрэсилагъэр шыпкьэ дэд. Классикэ музыкальнэ шапхэм ситэтэу аккордеоным къезгъа-юштыгъэ. Лъэпкъ репертуарым хэшIыкI фысилагъэп. Пшынао сызышыгъэр Аскэр. Лъэпкъ мэкъамэм Iоф дэсшIэнэу сы-фигъэсагъ. Иорэдхэм ащыщэу анахъэу сыгу рыхыхэрэм ащы-щых «КъаIоба, къаIоба», «ТызэхэкIыжы», «Джары шульэгъур зыфэдэ шыпкьэр» — лирическэ ордэхэр анахъ кIуа-чIэ зиIэу музыкант Iэпэлэсэм ытхыгъэхэм ащыщых. Аскэр иунагъо цыщхэри, ишхъэгъусэу Разиети синэуасэхэу, кыспэ-благъэхэу хъугъэх. Непэ «Ислъамыем» пшынаоу пIы хэт: сэры, Мышъэ Андзаур, Мышъэ Азэмат, Элдэрэ СултIан. Ахэм ащыщэу Гъонэжыкьо Аскэр Iоф дэзышIэнэу зинасып кыыхыгъэр сэры ныIэп. Ар сыгу фэбэ-фа-бэу тель.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ иколледжэу Тхъабы-сымэ Умарэ ыцIэ зыхыирэм

Гъонэжыкьо Аскэр ныбжыкIэхэр шыригъэджагъэх. Ежъ Iэклэлъ сэнаушыгъэр музыкэм зыгу фэцагъэхэм аIэкильхъа-ным ишыпкьэу дэлэжъагъ.

Гъонэжыкьо Аскэр зэлъа-шIэрэ мэкъэмэ ыкIи ордэи 100 фэдиз ытхыгъ. Ахэм ащыщых «Сихэку иорэд», «Тэуе къуадж», «Шынджые иорэд», «Адыгэ джэгъу», «Джэныкьо машу», «Азэмат», «Ным иорэд», «Зара», «Си Адыгей», «КъаIоба, къаIоба», «ТызэхэкIыжы», «Джары шульэгъур зыфэдэ шыпкьэр». «Адыгэ макъэм» ижурналистэу ЕмтIыль Нурбий Гъонэжыкьо Аскэр дишыгъэ зэдэгъушыIэгъухэм ащыщ ры-пагъэу шыхигъэунэфыкIыгъагъ иорэдхэм тамэ къагозгъэIа-гъэхэр адыгэм идунай шызэ-лъашIэрэ ордэио цIэрыIохэу Шъэожъ Розэ, Анзорыкьо Чес-лав, ГъукIэлI Мирэ, Нэхэе Тэ-марэ арэу зэрэщытхэр.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу, Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» иIофышIэу, уса-кIоу Хъакъунэ Заремэ Гъонэ-жыкьо Аскэр дитхыгъэ ордэ-хэр анахъ цIэрыIо хъугъэхэм ащыщых:

— Аскэр нэIуасэ сыфэзы-шыгъэр ЕмтIыль Нурбий. Мэ-къэмэусэу сызыхылаIэгъэхэм ащыщэу Аскэр ары ныIэп усэм зы сатыр химыгъэзэу, мэкъамэр кIилхъэу зэслъэгъулаIэгъэр. Профессионал инэу шытыгъ. Апэрэ ордэу зэдэтхыгъэр «Розэ пIыжыкIыр» арыгъэ. «ТызэхэкIыжы» зыфилорэр ятIо-нэрэу хъугъэ. «Зарем, къегъы-кы мы усэр», — ыIозэ Аскэр кыысиIоштыгъэ. Нахъ чэфэу фэгъээнкIи хъун. Емыж Зарем ар апэу къэзыIуагъэр. Нэужым Нэхэе Тэмэрэ кыIуи, ордэыр зэлъашIэнэу хъугъэ. Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» «ТышъуфэгъушIо» зыфилорэ къэ-тынэу шашIыщтыгъэм бэдэдэрэ кыыщырагъаIоштыгъ. «Сыд сила-жъэр?» зыфилорэ ордэу зэдэт-хыгъэри ордэио нэбгыриплIы-мэ къалонэу хъугъэ — ХъуакIо Сусанэ, Дзыбэ Фатимэ, Нэхэс Анжеликэ, Нэхэе Тэмэрэ. Анже-лэрэ Тэмэрэ зы концерт го-рэм а ордэыр кыыщызэдэлонэуи хъугъагъэ. Аскэр имэкъамэхэр джаш фэдиз иинагъэу гум хап-кIэхэу, зэ зэхэзыхыгъэм кыIо шIоигъо зэпытэу шытыгъэх. Iоф дэпшIэнкIэ тхъагъоу ыкIи цыф-псынIэу шытыгъ. Сырэпагэ ордэ дахэхэр зэрэзэдэтхыгъэ-хэм, ар синасып кыыхыгъ.

Гъонэжыкьо Аскэр кыызы-хъугъэр ильэс 70-рэ зэрэхъу-гъэм фэгъэхыгъэ къэгъэлъэ-гъон Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапIэ шагъэхъа-зырыгъ. Сэнаушыгъэ ин зыхэ-лыгъэ музыкантым имэкъамэ-хэр лъэпкъым ицIыфхэм сыди-гъокIи агу илыщтых, иорэдхэр къаIоштых, иIофшIагъэкIэ Аскэр непи кыгъхэт.

ТЭУ Замир.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым мэкъуогъум и 7-м аштагъэу N 90-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъралыгъо тамыгъэхэм яхьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2007, N 6; 2009, N 10; 2011, N 12; 2012, N 4; 2016, N 3; 2018, N 6; 2019, N 12; 2021, N 10) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 5-рэ статья ия 2-рэ лахъ ия 3-рэ пункт хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министр-рэ» зыфилохэрэр гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм

иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ» зыфилохэрэм-клэ, гуцылэхэу «зэгъэшлужъ хьыкумышлэхэм» зыфилохэрэр гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм изэгъэшлужъ хьыкумышлэхэм» зыфилохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

2) я 7-рэ статья ия:

а) ия 2-рэ лахъ ия 16-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«16) Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ»;;

б) ия 3-рэ лахъ ия 3-рэ пункт хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министр» зыфилохэрэр гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ» зыфилохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

в) ия 4-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «я 2-рэ лахьым ия 1 — 4-рэ, ия 6-рэ, ия 9 — 18-рэ пунктхэм» зыфилохэрэр гуцылэхэу «я 2-рэ лахьым ия 1 — 4-рэ, ия 9 — 11-рэ, ия 13 — 18-рэ пунктхэм» зыфилохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 153

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «2022-рэ илъэсымклэ ыкӀи 2023-рэ, 2024-рэ илъэсхэм ячэзыу пӀалъэкӀэ Адыгэ Республикэм шлокл зимылэ медицинэ страхованиемклэ и Чыплэ фонд ибюджет ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «2022-рэ илъэсымклэ ыкӀи 2023-рэ, 2024-рэ илъэсхэм ячэзыу пӀалъэкӀэ Адыгэ Республикэм шлокл зимылэ медицинэ страхованиемклэ и Чыплэ фонд ибюджет ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2021-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 16-м аштагъэу N 23-р зытетэу «2022-рэ илъэсымклэ ыкӀи 2023-рэ, 2024-рэ илъэсхэм ячэзыу пӀалъэкӀэ Адыгэ Республикэм шлокл зимылэ медицинэ страхованиемклэ и Чыплэ фонд ибюджет ехьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2021, N 12) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья ия 1-рэ лахъ:

а) ия 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «6451972.6»-р пчъагъэу 6833087.7»-клэ, пчъагъэу «5801972.6»-р пчъагъэу «5992028.5»-клэ зэблэхъугъэнхэм;

б) ия 2-рэ пункт хэт пчъагъэу «6451972.6»-р пчъагъэу «6838532.6»-клэ зэблэхъугъэнхэм;

в) я 3-рэ пункт хэт пчъагъэу «6451972.6»-р пчъагъэу «6838532.6»-клэ зэблэхъугъэнхэм;

«3) Фондым ибюджет мылкъу учет зыщашырэ счетхэм ахьцэу къарынэжыгъэр нахъ макӀэ зэрэхъугъэм епхыгъэу Фондым ибюджет сомэ мин 5444.9-м фыщыкӀэнхэм кырадзэ.»;

2) я 31-рэ статья хэт пчъагъэу «6451972.6»-р пчъагъэу «6838532.6»-клэ зэблэхъугъэнхэм;

«Я 31-рэ статья. Фондым ибюджет мылкъу зыфыщыкӀагъэр зэрэрагъэкъужьыщт къэкӀуаплэхэр

2022-рэ илъэсым Фондым ибюджет мылкъу зыфыщыкӀагъэр зэрэрагъэкъужьыщт къэкӀуаплэхэр мы Законом игуадзэу N 5-м диштэу ухэсыгъэнхэм.»;

3) я 4-рэ статья ия 1-рэ лахъ хэт пчъагъэу «1350000.0»-р пчъагъэу «1595318,9»-клэ зэблэхъугъэнхэм;

4) я 6-рэ статья ия 11-рэ лахьыр хэгъэхьогъэнхэм ыкӀи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«11. Фондым ибюджет кыхьэрэ хахьохэу къралыгъо мылкъум игъэфедэнкӀэ хьарджэу ашылгъэхэр къазерафарагъэкъужьыгъэм кыхьэкӀыгъэхэр Фондым иаппарат ипшъэрылхэм ягъэцӀкӀэн епхыгъэ хьарджхэм аплъагъахьэх.»;

5) гуадзэхэу N 1-мрэ 3-мрэ мы Законом игуадзэхэу N 1-мрэ 2-мрэ адиштэу къэтыжыгъэнхэм;

6) мы Законом игуадзэу N 3-м диштэу годзакӀэу N 5-р хэгъэхьогъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 155

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет Иофыр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет Иофыр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым мэлъылфэгъум и 8-м аштагъэу N 161-р зытетэу «Бюджет Иофыр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2008, N 4, 7; 2009, N 4, 7, 10; 2010, N 3, 7, 8; 2011, N 6, 8, 11, 12; 2012, N 4, 7; 2013, N 9; 2014, N 6, 12; 2015, N 7, 10; 2016, N 8, 11; 2017, N 3, 7, 10, 11, 12; 2018, N 10; 2019, N 6, 12; 2020, N 3, 6, 8, 9, 12; 2021, N 6, 8, 10; 2022, N 3, 6, 8) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2-рэ статья ия 1-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «Федеральнэу законэу «Чыплэ зыгъэорышлэжыныр Уры-

сые Федерацием зэрэщызэхэщагъэм ехьылагъ», Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет зэпхыныгъэхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфилохэрэр гуцылэхэу «2003-рэ илъэсым чъэпыогъум и 6-м аштэгъэ Федеральнэу законэу N 131-р зытетэу «Чыплэ зыгъэорышлэжыныр Урысые Федерацием зэрэщызэхэщагъэм ехьылагъ», Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 23-м аштагъэу N 224-р зытетэу «Бюджет зэпхыныгъэхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфилохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм;

2) я 7-рэ статья ия 2-рэ лахъ гуцылэхэу «ыкӀи Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ихьарджхэу зигугъу къэтшыгъэу законимклэ аухэсыгъэхэм япро-центи 3 шхьадэкӀы хьуштэп» зыфилохэрэр хэгъэкыжыгъэнхэм;

3) я 31-рэ статья ия 3-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет официальной сайтэу къэбар-телекоммуникационнэу хьытыоу «Интернетым» щырилэм» зыфилохэрэр гуцылэхэу «Адыгэ Республикэм игъэцӀкӀэ хэбзэу кыулыкъухэм яофициальной Интернет-сайт» зыфилохэрэмклэ зэблэхъугъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 157

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет зэпхыныгъэхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм 2022-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Бюджет зэпхыныгъэхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 23-м аштагъэу N 224-р зытетэу «Бюджет зэпхыныгъэхэр Адыгэ Республикэм зэрэщыгъэпсыгъэм ехьылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъогъэхэр, 2008, N 12; 2009, N 4; 2011, N 7,11; 2012, N 4; 2013, N 9; 2014, N 7;

2015, N 3,8; 2016, N 11; 2019, N 11; 2020, N 8,12; 2021, N 11; 2022, N 8) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 10-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 139-рэ статья диштэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет и субсидиэхэр чыплэ бюджетхэм зыкӀалэклагъа-хьэхэрэр чыплэ мэхьанэу зилэ Иофыгъохэмклэ чыплэ зыгъэорышлэжынымклэу кыулыкъухэм японномичехэр агъэцӀкӀэхэу зыхьукӀэ хьардж пшъэрылхэу ялэхэм аплъагъэхьанхэм ары.»;

2) я 12-рэ статья ия 2-рэ лахъ кӀуачӀэ имылэжыу лъытэгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ иӀэ зыхьурэр

2023-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кыщегъэжьагъэу мы Законом кӀуачӀэ иӀэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ, тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2022-рэ илъэс N 159

КҮМЭФЭ футболыр

«Урожайим» апэрэ чыплэр ктыдихыгъ

Адыгэ Республикэм
футболымкӀэ изенэ-
къокъу хэлэжьэрэ
командэхэу апшъэрэ
куным хэтхэм яаужы-
рэ зэлукӀэгъухэр ста-
дионэу «Юностым»
щыкӀуагъэх.

Ешлэгүүхэм язэфэхысыжы-хэм кызырагьэльэгьуагьэмклэ, апэрэ чыплэр поселкэу Тульскэм икомандэу «Урожайм» кыдихыгь, МФОК-у «Ошутенэр» ятлонэрэ хьугьэ, «Креатив» (Мыекышопэ) ящэнэрэ чыплэр фагьэшьошагь.

Аужырэ мафэм «Урожаир» «Креативым» теклуагь, пчыагьэр 2:1. МФОК-у «Ошъутен» — «Картонтара МГГТК» — 10:5. Купым хэт командэхэм зэулклагьоу ялагьэхэм очко пчыагьэу ашарагьэкьубгьэм елвытыгьэу чыпарлэу зыдэщытхэри кьэнэфагьэх.

Джац фэдэу анахь анахьы-
бэрэ лэгуаор дээдыдагьэр, кэ-
лэпчъэлут, ешлэкlo ыкli судья
анахь дэгьухэр зэхэщакloхэм
кьыхагьэшыгьэх.

Къэлэпчъэхтэхэм кыхэщыгъэр командэу «Урожаим» икапитанэу Алексей Саяпиныр ары. Ащ ешлэгъуи 7-у илагъэм гъогогъуи 6 нылэп лэгуаор икъэлэпчъэ кызырададзагъэр.

— *Ешлэгъоу тилагъэхэр гъэшлэгъонэу кӀуагъэх, командэ лъэш-*



хэм талуулагь. Финалыр кьин кьызэрэтхьуштыр тшагъэ, ау тренерым кьытиуагъэр зэкIэ дэгъоу дгъэцэкIагъ, текуныгъэр кьызэрэдэтхьуштым ткуачIэ етхьылагъ, — elo Алексей Саяпиным.

МФОК-у «Ошутенэм» щешлэрэ
Кьонэ Амир гьогогьу 13-рэ кьэ-
лапчъэм Ігуаор дидзагь, мы
лъэныкъомкІэ ар анахь дэгъоу
кьыхахыгь.

— Тикомандэ дэгъоу зэрешлагьэр ары сэркIэ анахь шьхьалэр. Мыш фэдэ зэнэкоькухэм езгъэжыгъэкIэ спортсменхэр, бэшлагьэу мы спорт лъэпкъым хэщэ-

Гэхэр зэрахэлажьэхэрэм, ял-
пэлэсэныгээ зэрэхагьахьорэм
мэхьанэшхо и/, — **кьыхигээ-
шыгь Кьонз Амир.**

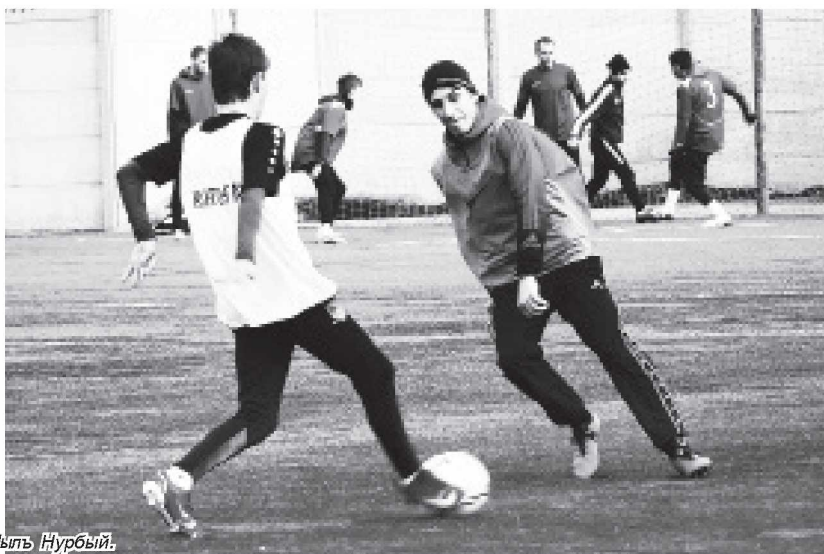
Судья ананх дэгъоу зэхэша-
клохэм кыхыхыгъэр Сергей Но-
виковыр ары. Ащ кызэрылуа-
гъэмкӀэ, зэнэкьокъухэр гъэ-
шӀэгъонэу, узӀапашӀу кӀуагъэх.
Адыгеим имызакъоу, Краснодар
краим икомандэхэри ахэм ахӀ-
лэжьагъэх.

Ветеранхэр зыхэт командэ-хэм язэфэхьысыжь ешлэгьухэр мы тхьамафэм ыкlэм клощтых. Ау текlоныгьэр кьыдэзыхыгьэр кьэнэфэгьах. Командэу «ВНГ»

очко пчъагъэу ригъэкъугъэм-
кӀэ зи кыкӀэхъан ылъэкӀыштӀэп.
ЯтӀонэрэ ыкӀи яцӀэнэрэ чыплӀэхэм
командэхэр афӀэбэнэштых.

Адыгэ Республикэм футб-
лымкӀэ изенэкӀоку изэхэцӀан
кӀэщакӀо фӀэхуӀгӀэх АР-м физи-
ческӀэ культурӀэмкӀэ ыкӀи спортым-
кӀэ и Комитет, Адыгеим фут-
болымкӀэ и Федерация, футбо-
лымкӀэ олимпийскӀэ резервым
испорт еджаплӀэ.

Футболыр зыгу рихыхэрэр мы зыгэпсэфыгъо мафэхэм стадионэу «Юностым» къеклолэнхэ, ветеранхэм язэлуклэгьухэм яплъынхэ альэкышт.



Сүрэтхэр: Емтiль Нурбый.

Къатхэхэрэм яш/ош/рэ редакцием иел/ык/эхэмрэ зэтемыфэнхэ альэк/ышт.

**Зэхэзышагээр
ыкли кыдызы-
гъякырэр:**
АР-м лъэпкэ loфхэм-
клэ, lэклиб кэралхэм
ащыпсэурэ тилъэпкэ-
гъухэм адырлэ зэпкы-
ныгъэхэмклэ ыкли
кызбар жъугъэм
иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
к.ь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыдэщыгэр:**
385000,
кв. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
кытайхырэр А4-к1э
заджэхэрэ тхыпэхэу
зипчъагъэк1э 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ чык1унэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэк1егъэк1ожыхь.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыңсаушыхатыгъэр:
УФ-м хэутын Юфхэмклэ,
телерадиоқыэтын-
хэмклэ ыкИ зэлы-
тэсыклэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шлал, зэраушыхатыгъэ
номеры
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пч'агг'эр
4347
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 115

Хэутынм
узшык/этхэнэу
шыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зышык/этхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьаІэр
МэщлІэкьо С. А.

Редактор шъхьаІэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретары
Тхьаркъохьо А. Н.